

ปทุมมา (*Curcuma sparganifolia* 'Patumrat' x *C. alismatifolia*)
พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 28

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์ 081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 28 ได้มาจากการผสมพืชสกุลขมิ้น (*Curcuma*) สองชนิดระหว่าง ปทุมรัตน์ (*Curcuma sparganifolia* 'Patumrat') พันธุ์แม่ กับบัวสวรรค์แดง (*C. alismatifolia*) พันธุ์พ่อ โดย ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงใหม่ สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้ผสมพันธุ์พืชดังกล่าวในปี พ.ศ. 2538-2541 และในปี พ.ศ. 2545-2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงามจึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงรายซีเอฟ 28

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ปทุมมา (ลูกผสม) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma sparganifolia* 'Patumrat' x *C. alismatifolia* วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก

ราก/หัว ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะ บวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือ หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับ พื้นดินสั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 1.5 – 2.0 เซนติเมตร

ต้น ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 50 – 70 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 50 – 54 เซนติเมตร

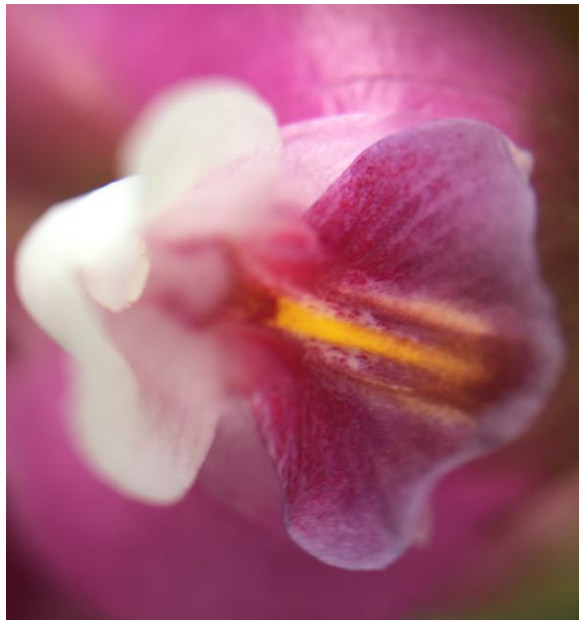
ใบ ใบเดี่ยว มีประมาณ 3 ใบ กว้าง 4.0 – 4.5 เซนติเมตร ยาว 32 – 36 เซนติเมตร ปลายใบ เรียวแหลม ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นกลางใบสีเขียว กาบใบสีเขียวฉาบแดง โคนกาบ ใบสีน้ำตาลแดง

ดอก/ช่อดอก ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลาง ลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 59 – 72 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 9.3 – 10.0 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5.8 – 6.5 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่าง รูปกลมแบน ปลายติ่งแหลม สีชมพูเข้ม ปลายขลิบสีเขียว มีจำนวน 9 - 11 ใบ ใบประดับส่วนบนรูปขอบขนาน ปลายมน สีชมพูเข้ม ปลายขลิบสีแดง มีจำนวน 5 - 8 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 0.8 – 0.9 เซนติเมตร ยาว 2.5 – 2.6 เซนติเมตร สีขาว กลีบปากสีม่วง โคนปากสีส้ม สันปากสีเหลือง ขอบปากสีม่วงแดง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านช่อดอก 0.4 - 0.5 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด ไม่มี (ดอกเป็นหมัน ไม่ติดผล)

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง
2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ
3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง ใบประดับหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอกและไม้ประดับแปลง
4. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 6 - 8 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่ 28